

ΚΕΪΤ ΕΜΠΕΡΛΕΝ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ 23 ΧΩΡΕΣ

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ
ΣΤΑ ΧΝΑΡΙΑ ΤΟΥ
ΜΙΑ ΜΕΡΑ

Χαμένα χρόνια

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: MISS YOU
Από τις Εκδόσεις Mantle, Λονδίνο 2016
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Χαμένα χρόνια**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Kate Eberlen
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Χρύσα Μπανιά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Φίλια Μπουγιούκου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Νέλλυ Βασιλείου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Kate Eberlen, 2016
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Mark Owen/Trevillion Images,
pitrs/123rf, zoomteam/123rf
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2017

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2017

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1677-9
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1678-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΕΪΤ ΕΜΠΕΡΛΕΝ

Χαμένα χρόνια

*Μετάφραση:
Χρύσα Μπανιά*

*Στη μνήμη της υπέροχης γιαγιάς μου,
που έκανε τα συνηθισμένα πράγματα ξεχωριστά.*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1

Αύγουστος 1997

ΤΕΣ

Στην κουζίνα του σπιτιού είχαμε ένα πιάτο που είχε αγοράσει η μαμά όταν είχε πάει διακοπές στην Τενερίφη, με ένα μήνυμα ζωγραφισμένο στο χέρι: *Σήμερα είναι η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής σου.*

Δεν το είχα προσέξει ποτέ περισσότερο από ό,τι το βραβείο του μπαμπά στο τραγούδι, ή την μπάλα με το ψεύτικο χιόνι που έστειλε από τη Νέα Υόρκη ο αδελφός μου ο Κέβιν κάποια Χριστούγεννα, αλλά την τελευταία μέρα των διακοπών δεν μπορούσα να το βγάλω από το μυαλό μου.

Όταν ξύπνησα, το εσωτερικό της σκηνής θαμπόφεγγε πορτοκαλί, σαν φανάρι από κολοκύθα. Κατέβασα το φερμουάρ αργά και προσεκτικά για να μην ξυπνήσω την Ντολ κι έβγαλα το πρόσωπό μου στο εκτυφλωτικό φως του ήλιου. Ο αέρας τρεμούλιαζε ακόμα λιγάκι κι άκουγα καμπάνες κάπου μακριά. Έγραψα τη λέξη «γοερός» στο ημερολόγιό μου με έναν αστερίσκο στο πλάι για να την ψάξω στο λεξικό όταν επέστρεφα στο σπίτι.

Η θέα της Φλωρεντίας από το κάμπινγκ, οι θόλοι από τεράκοντα και οι λευκοί μαρμαρίνοι πύργοι που αχνόφεγγαν με φόντο έναν επίπεδο, γαλάζιο ουρανό, έμοιαζε τόσο με αυτό που περίμενα, ώστε είχα μια περίεργη αίσθηση θλίψης, σαν να είχε ήδη αρχίσει να μου λείπει.

Ήταν πολλά εκείνα που δε θα μου έλειπαν, όπως ο ύπνος στο έδαφος –έπειτα από μερικές ώρες νιώθεις ότι οι πέτρες γίνονται ένα με την πλάτη σου– και το ντύσιμο σε έναν χώρο που δεν είχε ύψος πάνω από ένα μέτρο, ή η διαδρομή ως τις τουαλέτες, πριν

θυμηθώ ότι είχα ξεχάσει το χαρτί υγείας στη σκηνή. Είναι περίεργο, μα όταν φτάνεις προς το τέλος των διακοπών ο μισός εαυτός σου δε θέλει να τελειώσουν ποτέ κι ο άλλος μισός ανυπομονεί να γυρίσει στην άνεση του σπιτιού.

Κάναμε Interrail επί έναν μήνα: Κατεβήκαμε τη Γαλλία κι έπειτα μπήκαμε στην Ιταλία, κοιμηθήκαμε σε σιδηροδρομικούς σταθμούς, ήπιαμε μπίρες με Ολλανδούς σε κάμπινγκ, παλέψαμε το κάψιμο από τον ήλιο σε αργά, αποπνικτικά τρένα. Η Ντολ ήθελε παραλίες και κοκτέιλ Μπελίνι· εγώ ήθελα περισσότερο χάρτες και μνημεία, αλλά τα πηγαίναμε καλά, όπως πάντα από τότε που γνωριστήκαμε την πρώτη μέρα στο St Cuthbert's, όταν ήμασταν τεσσάρων χρονών και η Μαρία Ντολόρες Ο'Νιλ –εγώ ήμουν εκείνη που το συντόμευσε σε Ντολ– ρώτησε: «Θέλεις να γίνεις η καλύτερη φίλη μου;»

Ήμασταν διαφορετικές, αλλά αλληλοσυμπληρωνόμασταν. Όποτε το έλεγα αυτό, η Ντολ απαντούσε: «Ναι, πάντα δανείζουμε πράγματα η μία στην άλλη!» Κι όταν εγώ της έλεγα ότι δεν το εννοούσα έτσι ακριβώς, εκείνη γελούσε κι έλεγε ότι το ήξερε, μα εγώ δεν ήμουν ποτέ σίγουρη. Οι καλοί φίλοι αναπτύσσουν τη δική τους γλώσσα, σωστά;

Οι αναμνήσεις από τα άλλα μέρη που είδαμε σε εκείνες τις διακοπές μοιάζουν με καρτ ποστάλ: η ολόφωτη αρένα της Βερόνας πάνω στον εβένινο ουρανό, ο σμαραγδένιος κόλπος της Νάπολης και τα αναπάντεχα ζωντανά χρώματα στο ταβάνι της Καπέλα Σιστίνα. Εκείνη, όμως, την τελευταία, ανέμελη, μέρα που φτάσαμε στη Φλωρεντία, τη μέρα πριν αλλάξει η ζωή μου, μπόρώ να την περιγράψω ξανά ώρα την ώρα, βήμα το βήμα σχεδόν.

Το πρωί η Ντολ χρειαζόταν πάντα πολύ περισσότερη ώρα για να ετοιμαστεί από ό,τι εγώ, γιατί δεν έβγαινε ποτέ χωρίς πλήρες μακιγιάζ, ακόμα και τότε. Εμένα μου άρεσε να περνάω χρόνο μόνη μου, ειδικά εκείνο το πρωινό, γιατί ήταν η μέρα που έβγαιναν τα αποτελέσματα των εξετάσεων στο σχολείο και προσπαθούσα να προετοιμαστώ για να ακούσω αν τα είχα πάει αρκετά καλά ώστε να μπω στο πανεπιστήμιο.

Στον δρόμο για το κάμπινγκ το προηγούμενο βράδυ είχα προσέξει την κατάφωτη πρόσοψη μιας εκκλησίας ψηλά πάνω από τον δρόμο, χαριτωμένη κι αταίριαστη σαν κοσμηματοθήκη μέσα στο δάσος. Στο φως της ημέρας η βασιλική ήταν πολύ μεγαλύτερη από

ό,τι είχα φανταστεί, κι όσο ανέβαινα τις μεγαλόπρεπες, μπαρόκ σκάλες, έκανα την αλλόκοτη σκέψη ότι θα ήταν τέλειο σκηνικό για γάμο, μια σκέψη που δε μου ταίριαζε, γιατί εκείνη την εποχή δεν είχα φίλο και, φυσικά, δεν είχα φανταστεί τον εαυτό μου με το μακρύ, λευκό φόρεμα.

Από το πλάτωμα στην κορυφή η θέα ήταν τόσο μαγευτική, ώστε ένωσα μια παράλογη ανάγκη να κλάψω και υποσχέθηκα σοβαρά στον εαυτό μου –όπως κάνει κανείς στα δεκαοκτώ του– να ξαναπάω κάποια μέρα.

Τριγύρω δεν ήταν κανείς, αλλά η βαριά ξύλινη πόρτα της εκκλησίας άνοιξε όταν την έσπρωξα. Μετά την εκτυφλωτική λιακάδα ήταν τόσο σκοτεινά μέσα, ώστε τα μάτια μου χρειάστηκαν λίγη ώρα για να προσαρμοστούν στο μισοσκοτάδο. Ο αέρας ήταν λίγο πιο δροσερός σε σχέση με τη ζέστη έξω και μύριζε εκκλησία – σκόνη ανακατεμένη με λιβάνι. Μόνη στον Οίκο του Θεού είχα συνείδηση του ασεβούς ήχου των σανδαλιών μου, καθώς ανέβηκα τα σκαλιά προς το υπερυψωμένο ιερό. Κοιτούσα το γιγάντιο, απαθές πρόσωπο του Ιησού και προσευχόμουν να ήταν καλοί οι βαθμοί μου, όταν ξαφνικά, μαγικά, η αψίδα γέμισε φως.

Γύρισα απότομα και σάστισα όταν είδα ένα ψηλόλιγνο αγόρι περίπου στην ηλικία μου να στέκει πλάι σε ένα κουτί στον τοίχο, στο οποίο μπορούσες να βάλεις ένα κέρμα για να ανάψει το φως. Είχε τραβήξει πίσω τα ιδρωμένα, καστανά μαλλιά κι ήταν ακόμα πιο ανάρμοστα ντυμένος από ό,τι εγώ, με σορτσάκι, μπλουζάκι και αθλητικά παπούτσια. Πέρασε μια στιγμή που θα μπορούσαμε να χαμογελάσουμε, ή τουλάχιστον να πούμε κάτι, μα τη χάσαμε, καθώς στρέψαμε και οι δύο αμήχανα την προσοχή μας στον τεράστιο θόλο με το χρυσό ψηφιδωτό, και το φως έσβησε ξανά με μια δυνατή κλαγγή, εξίσου αποφασιστικά κι απρόσμενα όσο όταν είχε ανάψει.

Στο μισοσκοτάδο που έπεσε έριξα μια ματιά στο ρολόι σαν να υπονοούσα ότι θα ήθελα να κοιτάξω πιο προσεκτικά την εικόνα, ίσως μάλιστα να συνεισφέρω κι εγώ με ένα λεπτό ηλεκτρισμού, αλλά είχα αργήσει. Όταν έφτασα στην πόρτα, άκουσα ξανά την κλαγγή και, σηκώνοντας τα μάτια στα σοβαρά, φωτισμένα χαρακτηριστικά του Ιησού, ένωσα ότι Τον είχα απογοητεύσει.

Η Ντολ ήταν χτενισμένη και βαμμένη στην εντέλεια όταν επέστρεψα στο κάμπινγκ.

«Πώς ήταν;» ρώτησε.

«Βυζαντινή, νομίζω».

«Καλό είναι αυτό;»

«Πανέμορφο».

Μετά τον καπουτσίνο και τα σφολιατάκια με κρέμα –είναι απίστευτο, αλλά ως και τα σνακ στα κάμπινγκ είναι φανταστικά στην Ιταλία– τα μαζέψαμε κι αποφασίσαμε να πάμε κατευθείαν στην πόλη, στο κεντρικό ταχυδρομείο, από όπου θα μπορούσα να κάνω τη διεθνή κλήση και να μάθω τα αποτελέσματα, για να μην το έχουμε στο μυαλό μας όλη μέρα. Ακόμα κι αν τα νέα ήταν άσχημα, ήθελα να τα μάθω. Εκείνο που δεν άντεχα να αντιμετωπίσω ήταν η μετέωρη αίσθηση του να μην ξέρω τι μου επεφύλασσε το μέλλον. Κατεβήκαμε, λοιπόν, στο *centro storico*, κι εγώ φλυαρούσα για τα πάντα, εκτός από το θέμα που με απασχολούσε.

Ο φόβος ήταν τόσο δυνατός στο μυαλό μου, ώστε, όταν κάλεσα τον αριθμό του σπιτιού μας, ένιωθα ανήμπορη να μιλήσω.

Το σήκωσε η μαμά στο πρώτο χτύπημα.

«Η Χόουπ θα σου διαβάσει τους βαθμούς σου», είπε.

«Μαμά!» φώναξα, μα ήταν πολύ αργά.

Η μικρή μου αδελφή, η Χόουπ, είχε πάρει το ακουστικό.

«Τους βαθμούς σου», είπε.

«Ωραία, περιμένω».

«“Α”, “Β”, “Γ”...» είπε αργά, σαν να μάθαινε το αλφάβητο.

«Δεν είναι τέλειοι;» είπε η μαμά.

«Τι πράγμα;»

«Πήρες “Α” στη Γλώσσα, “Β” στην Ιστορία Τέχνης και “Γ” στα Θρησκευτικά και τη Φιλοσοφία».

«Πλάκα μου κάνεις;» Μου είχαν προσφέρει θέση στο University College of London με την προϋπόθεση να βγάλω δύο «Β» κι ένα «Γ», άρα τα είχα πάει καλύτερα από ό,τι χρειαζόταν.

Έσκυφα κάτω από τον πλαστικό θόλο και σήκωσα τους αντίχειρες προς το μέρος της Ντολ.

Στην άλλη άκρη της γραμμής η μαμά ζητωκραύγαζε, κι έπειτα άρχισε και η Χόουπ. Τις φαντάστηκα να στέκουν στην κουζίνα, πλάι στο ράφι με τα μπιχλιμπίδια και το πιάτο που έλεγε *Σήμερα είναι η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής σου*.

Για να το γιορτάσουμε, η Ντολ πρότεινε να καθίσουμε σε ένα τραπεζάκι στο πεζοδρόμιο της Πιάτσα Σινιορία και να ξοδέψουμε όσα χρήματα μας είχαν μείνει σε ένα μπουκάλι *Spumante*. Είχε περισσότερα χρήματα από εμένα γιατί δούλευε μερικές ώρες την ημέρα σε ένα ινστιτούτο μέχρι να πάρει το δίπλωμα της αισθητικού και λαχταρούσε άλλο ένα τραπέζι έξω από τότε που άθελά μας ξοδέψαμε τον προϋπολογισμό μίας ολόκληρης ημέρας σε έναν καπουτσίνο στην πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Βενετία. Ήδη από τα δεκαοκτώ η Ντολ είχε αδυναμία στην πολυτέλεια. Μα ήταν μόλις δέκα το πρωί, κι εγώ σκέφτηκα ότι, όσο κι αν το τραβούσαμε, θα είχαμε μπροστά μας κάμποσες ώρες ως το νυχτερινό τρένο για το Καλαί, και μάλλον θα μας έπιανε πονοκέφαλος. Είμαι πρακτική με κάτι τέτοια.

«Εσύ αποφασίζεις», είπε η Ντολ απογοητευμένη. «Εσύ το γιορτάζεις».

Ήταν τόσα τα πράγματα που ήθελα να δω: τα Ουφίτσι, το Μπαρτζέλο, το Ντουόμο, το Βαπτιστήριο, η Σάντα Μαρία Νοβέλα...

«Εκκλησίες δεν είναι όλα αυτά;» Την Ντολ δεν επρόκειτο να την ξεγελάσω με τα ονόματα στα ιταλικά.

Και οι δύο είχαμε καθολική ανατροφή, αλλά σε εκείνο το σημείο της ζωής μας η Ντολ έβλεπε την εκκλησία σαν κάτι που την εμπόδιζε να κοιμηθεί λίγο παραπάνω την Κυριακή, κι εμένα μου άρεσε να χαρακτηρίζομαι ως αγνωστικίστρια, αν κι ακόμη έπιανα πολύ συχνά τον εαυτό μου να προσεύχεται για διάφορα πράγματα. Για μένα οι εκκλησίες της Ιταλίας ήταν οίκοι όχι τόσο του Θεού όσο της Τέχνης. Για να είμαι ειλικρινής, έκανα λιγάκι τη σπουδαία, αλλά μου το επέτρεπα, γιατί σε λίγο θα γινόμουν φοιτήτρια.

Αφήσαμε τα σακίδια μας στην αποθήκη των αποσκευών του σταθμού, κάναμε έναν γρήγορο γύρο του Ντουόμο και φωτογραφηθήκαμε έξω από τις χρυσές πύλες του Βαπτιστηρίου. Όταν πήραμε τα απόμερα δρομάκια για τη Σάντα Κρότσε, σταματήσαμε σε μια μικροσκοπική *gelateria* που άνοιγε εκείνη την ώρα. Το παγωτό πρωί πρωί ικανοποίησε τη λαχτάρα της Ντολ για κρεπάλη. Πήραμε τρεις γεύσεις η καθεμία από τα κυλινδρικά δοχεία πίσω από τη βιτρίνα, που έμοιαζαν με γιγάντιο κουτί με νερομπογιές.

Διάλεξα δροσερό μανταρίνι, λεμόνι και ροζ γκρέιπ φρουτ.

«Είναι σαν να τρως πρωινό», είπε η Ντολ, απολαμβάνοντας μαρσάλα, κεράσι και λιωμένη σοκολάτα. Το παγωτό της, το οποίο

περιέγραψε ως οργανσμικό, την κράτησε σε καλή διάθεση για τη μία ώρα που βλέπαμε τις τοιχογραφίες του Τζιότο.

Το διασκεδαστικό όταν έβλεπα έργα τέχνης με την Ντολ ήταν ότι έκανε σχόλια όπως: «Δεν του έβγαιναν πολύ καλά τα πόδια, έτσι;» μα όταν βγήκαμε από την εκκλησία κατάλαβα ότι δεν άντεχε άλλη κουλτούρα, και η μεσημεριανή ζέστη της πόλης ήταν αποπνικτική, γι' αυτό πρότεινα να πάρουμε το λεωφορείο και να ανέβουμε στον λόφο, στην αρχαία πόλη Φιέζολε, για την οποία είχα διαβάσει στον οδηγό. Ήταν μεγάλη ανακούφιση το παράθυρο του λεωφορείου κι ο αέρας που μας φυσούσε στο πρόσωπο.

Η κεντρική πλατεία του Φιέζολε ήταν εκπληκτικά γαλήνια μετά τους γεμάτους δρόμους της Φλωρεντίας.

«Έλα να φάμε ένα εορταστικό *menu turistico*», είπα, αποφασίζοντας να ξεοδέψω το τελευταίο μικροποσό που είχα κρατήσει για ώρα ανάγκης.

Καθίσαμε στην αυλή του εστιατορίου. Πέρα μακριά, η Φλωρεντία έμοιαζε με μινιατούρα, σαν φόντο σε πίνακα του Λεονάρντο.

«Έχουμε σχέδια για εκπαιδευτικές δραστηριότητες το απόγευμα;» ρώτησε η Ντολ, σφουγγίζοντας τις άκρες των χειλιών της, αφού καταβρόχχισε ένα βαθύ πιάτο με σπαγκέτι *romodoro*.

«Υπάρχει ένα ρωμαϊκό θέατρο», παραδέχτηκα. «Αλλά δεν έχω πρόβλημα να πάω μόνη μου, αλήθεια...»

«Και πού δεν έφτασαν οι αναθεματισμένοι οι Ρωμαίοι!» είπε η Ντολ, αλλά δέχτηκε μετά χαράς να με ακολουθήσει ως εκεί.

Ήμασταν οι μόνοι επισκέπτες του μνημείου. Η Ντολ ξάπλωσε για να κάνει ηλιοθεραπεία σε μια πέτρινη κερκίδα όσο εγώ εξερευνούσα. Όταν βρήκα τον δρόμο για τη σκηνή, ανακάθισε κι άρχισε να χειροκροτεί. Έκανα υπόκλιση.

«Πες κάτι!» φώναξε.

«Αύριο και αύριο και αύριο!» φώναξα.

«Κι άλλο!» φώναξε η Ντολ κι έβγαλε τη φωτογραφική της μηχανή.

«Δε θυμάμαι τι λέει παρακάτω!»

Κατέβηκα από τη σκηνή με ένα πήδημα κι ανέβηκα τα απόκρημνα σκαλιά.

«Να σε βγάλω μια φωτογραφία;»

«Έλα να βγούμε μαζί.»

Με τη μηχανή στημένη τρία σκαλιά πιο πάνω, η Ντολ κατέληξε

ότι το πλάνο θα μας έπιανε με φόντο τους λόφους της Τοσκάνης.

«Τι λένε οι Ιταλοί για να χαμογελάσουν;» ρώτησε, βάζοντας τον χρονοδιακόπτη, κι έπειτα κατέβηκε τρεχάτη και στάθηκε πλάι μου, ώσπου να ακούσουμε τον ήχο του κλείστρου.

Στο άλμπουμ με τις φωτογραφίες μου μοιάζουμε να στέλνουμε φιλιά στον φακό. Η κόλλα έχει κιτρινίσει και η ζελατίνα έχει ραγίσει, αλλά τα χρώματα –λευκή πέτρα, γαλάζιος ουρανός, μαυροπράσινα κυπαρίσσια– είναι τόσο ζωντανά όσο τα θυμάμαι.

Αόρατοι γρύλοι φλυαρούσαν στα δέντρα γύρω μας όσο περιμέναμε το λεωφορείο της επιστροφής για τη Φλωρεντία μέσα σε μια ασυνήθιστη σιωπή.

Η Ντολ αποκάλυψε επιτέλους τι είχε στο μυαλό της. «Τι λες, θα είμαστε ακόμα φίλες;»

«Τι εννοείς;» Έκανα πως δεν είχα καταλάβει τι ρωτούσε.

«Όταν πας στο πανεπιστήμιο και γνωρίσεις κόσμο που ξέρει από βιβλία και ιστορία κι όλα αυτά...»

«Μην είσαι χαζό», είπα με σιγουριά, αλλά από το μυαλό μου είχε ήδη περάσει η δόλια σκέψη ότι του χρόνου μάλλον θα πήγαινα διακοπές με άτομα που θα ήθελαν να δουν τη μικρή συλλογή των ελληνικών αγγείων στο μουσείο του αρχαιολογικού χώρου, ή που θα χαίρονταν να συγκρίνουν τα έργα του Μιχαήλ Άγγελου και του Ντονατέλο, αντί να τους αποκαλούν χελωνοιντζάκια, όπως η Ντολ.

Σήμερα είναι η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής σου.

Κάθε φορά που επέτρεπα στον εαυτό μου να σκεφτεί το μέλλον ένιωθα έναν μικρό κόμπο ενθουσιασμού και φόβου στο στομάχι.

Πίσω στη Φλωρεντία κάναμε μια μικρή παράκαμψη για άλλο ένα παγωτό. Η Ντολ δεν κατάφερε να αντισταθεί ούτε τώρα στη σοκολάτα, αυτή τη φορά με πεπόνι, κι εγώ διάλεξα ένα αχλάδι που είχε τη γεύση της καρδιάς εκατό ώριμων φρούτων, μαζί με μούρο, οξύ και γλυκό σαν παιδική ανάμνηση καλοκαιριού.

Το Πόντε Βέκιο ήταν λίγο πιο ήσυχο από ό,τι το πρωί, και μπορέσαμε να δούμε τις βιτρίνες των μικροσκοπικών κοσμηματοπωλείων. Όταν η Ντολ εντόπισε ένα ασημένιο βραχιολάκι που ήταν πολύ πιο φθηνό από το υπόλοιπο εμπόρευμα, περάσαμε το κατώφλι και χωθήκαμε μέσα.

Ο ιδιοκτήτης σήκωσε τη λεπτεπίλεπτη αλυσίδα με τα μικρο-

σκοπικά αντίγραφα του Ντούμο, του Πόντε Βέκιο, ενός μπουκαλιού Chianti και του Δαβίδ του Μιχαήλ Άγγελου.

«Είναι για παιδί», είπε.

«Λέω να το πάρω για τη Χόουπ», είπε η Ντολ, που ανυπομονούσε να βρει λόγο για να ξοδέψει τα υπόλοιπα χρήματά της.

Όσο παρακολουθούσαμε τον άντρα να τοποθετεί το βραχιόλι πάνω σε ύφασμα και να το βάζει σε ένα χαρτονένιο κουτάκι σφραγισμένο με χρυσά φλερ ντε λι, μάλλον φανταζόμασταν ότι η αδελφή μου θα το φυλούσε σε ένα ειδικό σημείο και κάπου κάπου θα το ξετυλίγαμε όλοι μαζί και θα το κοιτούσαμε με σεβασμό, σαν πολύτιμο κειμήλιο.

Έξω το φως είχε εγκαταλείψει τα παμπάλαια κτίρια κι ο θόρυβος της πόλης είχε μαλακώσει. Η γλυκιά τζαζ μελωδία του κλαρινέτου ενός πλανόδιου μουσικού έπλεε στον μυρωμένο αέρα. Στο κέντρο της γέφυρας περιμέναμε να δημιουργηθεί ένα κενό στο πλήθος για να φωτογραφηθούμε με φόντο τον χρυσό ουρανό που έσβηνε. Ήταν περίεργη η σκέψη ότι θα εμφανιζόμασταν σε έναν σωρό κορνίζες ανά τον κόσμο, από το Τόκιο ως το Τενεσί, στο φόντο φωτογραφιών άλλων ανθρώπων.

«Μου έχουν μείνει δύο στάσεις», ανακοίνωσε η Ντολ.

Χτένισα το πλήθος, και τα μάτια μου έπεσαν σε ένα πρόσωπο κάπως γνώριμο, το οποίο όμως κατάφερα να αναγνωρίσω μόνο όταν του χαμογέλασα, κι εκείνο συνοφρυώθηκε μπερδεμένο. Ήταν το αγόρι που είχα δει το ίδιο πρωί στο Σαν Μινιάτο αλ Μόντε. Στις τελευταίες ηλιαχτίδες τα μαλλιά του έπαιρναν μια κοκκινωπή απόχρωση. Τώρα φορούσε χακί μπλουζάκι και κολλητό παντελόνι κι έστεκε αδέξια δίπλα σε ένα μεσήλικο ζευγάρι που έμοιαζε να είναι οι γονείς του.

Του έτεινα τη φωτογραφική μηχανή. «Μπορείς να μας βγάλεις;»

Η σαστισμένη ματιά με έκανε να αναρωτηθώ αν ήταν Άγγλος, κι έπειτα το χλωμό, γεμάτο φακίδες, πρόσωπό του κοκκίνισε από αμηχανία και είπε: «Ναι, φυσικά!» με μια φωνή που η μαμά θα αποκαλούσε «γλυκομίλητη».

«Χαμογελάστε!»

«*Formaggio!*» είπαμε η Ντολ κι εγώ εν χορώ.

Στη φωτογραφία έχουμε βγει με τα μάτια κλειστά, γελώντας με το αστείο μας.

Είχαμε όλη δική μας μια εξάκλινη κουκέτα. Ξαπλώσαμε στα κάτω κρεβάτια για να μοιραστούμε ένα μπουκάλι κόκκινο κρασί και να θυμηθούμε τις καλύτερες στιγμές των διακοπών, όσο το τρένο κυλούσε μέσα στη νύχτα. Εγώ θυμόμουν εικόνες και μνημεία.

«Θυμάσαι τα λουλούδια στην Πιάτσα ντι Σπάνια;»

«Ποια λουλούδια;»

«Καλά, μαζί δεν πήγαμε διακοπές;»

Η Ντολ θυμόταν τους άντρες.

«Θυμάσαι την έκφραση του σερβιτόρου στην Πιάτσα Ναβόνα όταν του είπα ότι μου αρέσει το ψάρι;»

Καταλαβαίναμε τώρα ότι εκείνη η φράση σήμαινε κάτι άλλο στα ιταλικά.

«Το καλύτερο φαγητό;» είπε η Ντολ.

«Το προσούτο με τα αχλάδια στην υπαίθρια αγορά στην Μπολόνια. Εσύ;»

«Εκείνο που έμοιαζε με πίτσα στη Νίκαια, με τα κρεμμύδια και τις αντζούγιες...»

«Η *pissaladière*», είπα εγώ.

«Σαν βρισιά ακούγεται!»

«Η καλύτερη μέρα;»

«Στο Κάπρι», είπε η Ντολ. «Εσύ;»

«Νομίζω σήμερα».

«Το καλύτερο...»

Η Ντολ αποκοιμήθηκε, μα εμένα δε με έπαιρνε ο ύπνος. Κάθε φορά που έκλεινα τα μάτια βρισκόμουν στο μικρό δωμάτιο που είχα κλείσει στην εστία του πανεπιστημίου και το οποίο, έως τώρα, δεν είχα επιτρέψει στη φαντασία μου να κατοικήσει. Άρχισα να βάζω ενθουσιασμένη τα υπάρχοντά μου στα ράφια, την παπλωματοθήκη στο κρεβάτι, και κόλλησα στον τοίχο με Blu Tack την Άνοιξη του Μποτιτσέλι, την καινούργια μου αφίσα που τώρα κυλούσε απαλά δεξιά κι αριστερά στο ράφι με τις αποσκευές πάνω από το κεφάλι μου. Σε ποιον όροφο θα ήμουν; Άραγε θα είχα θέα πάνω απο τις στέγες προς τον Telecom Tower, όπως το δωμάτιο που μας είχαν δείξει στην ενημέρωση; Ή μήπως θα ήμουν στην πλευρά που βλέπει στον δρόμο; Θα περνούσαν αργά μπροστά από το παράθυρό μου οι οροφές των κόκκινων, διπλών λεωφορείων και η ξαφνική τσιρίδα από τις σειρήνες της αστυνομίας θα με έκανε να νιώθω σαν να βρίσκομαι σε ταινία;

Μέσα στο βαγόνι άρχισε να κάνει ψύχρα καθώς το τρένο πήρε να ανεβαίνει τις Άλπεις. Σκέπασα την Ντολ με το φλις της. Μουρμούρισε ένα «ευχαριστώ» μα δεν ξύπνησε, κι εγώ χάρηκα γιατί ήταν ιδιαίτερη αίσθηση να έχω λίγο χρόνο μόνη μου, με τον εαυτό μου και τα σχέδιά μου, να ταξιιδεύω από το ένα στάδιο της ζωής μου στο επόμενο.

Πρέπει να αποκοιμήθηκα τις μικρές ώρες. Με ξύπνησε το καρότσι με το πρωινό, που περνούσε κροταλίζοντας. Η Ντολ κοιτούσε σκυθρωπά τις κολλώδεις στάλες της βροχής που κυνηγιούνταν κυλώντας στο παράθυρο ενώ το τρένο διέσχιζε με ταχύτητα τα επίπεδα χωράφια της βόρειας Γαλλίας.

«Τον είχα ξεχάσει τον καιρό», είπε και μου έδωσε ένα πλαστικό κυπελλάκι με άγευστο καφέ κι ένα κρουασάν τυλιγμένο σε μεμβράνη.

Δεν είναι ότι περίμενα σημαιοστολισμούς, ή τους γείτονες παρατεταγμένους στην άκρη του δρόμου για να με καλωσορίσουν, μα όταν ανέβηκα την Κόνιφερ Ρόουντ, αφού άφησα την Ντολ έξω από το σπίτι της στη Λάμπερνουμ Ντράιβ, ένιωσα απογοητευμένη άθελά μου γιατί ήταν όλα ακριβώς τα ίδια. Οι εργατικές κατοικίες μας είχαν χτιστεί στο τέλος της δεκαετίας του '60. Εκείνη την εποχή τα συμμετρικά, ορθογώνια σπίτια από ανοιχτόχρωμο τούβλο και ασβεστοκονίαμα με τους κοινόχρηστους χώρους πράσινου αντί για μπροστινές αυλές ήταν μάλλον το απόγειο της σύγχρονης κατασκευής. Όλοι οι δρόμοι είχαν ονόματα δέντρων, μα με εξαίρεση μερικές ψιλόλιγνες ανθισμένες κερασσιές, κανείς δεν είχε μπει στον κόπο να φυτέψει κανένα. Σε κάποια σπίτια είχαν προσθέσει μια τζαμαρία στην μπροστινή βεράντα, ή ένα θερμοκήπιο από PVC στο χολ της εισόδου στο ισόγειο, αλλά έμοιαζαν όλα με σπιρτόκουτα βαλμένα πλάι πλάι. Τώρα που είχε περάσει ένας μήνας, καταλάβαινα ότι εκείνο το μέρος μού έπεφτε μικρό.

Η μαμά δεν ήξερε ακριβώς τι ώρα θα επέστρεφα, αλλά ένιωσα μια μικρή έκπληξη που η ίδια και η Χόουπ δεν είχαν πάρει θέση στο παράθυρο, δεν κάθονταν καν στον μπροστινό κήπο, περιμένοντάς με. Μήπως είχε γεμίσει η μαμά την παιδική πίσίνα στην πίσω αυλή; Μήπως δεν άκουγαν το κουδούνι από τα πλατσουρίσματα;

Κάποια στιγμή μια μικρή, γνώριμη φιγούρα εμφανίστηκε πίσω από το αδιαφανές τζάμι.

«Ποιος είναι;» είπε η Χόουπ.

«Εγώ!»

«Εγώ!» φώναξε.

Δεν ήταν ποτέ τελείως ξεκάθαρο αν η Χόουπ έπαιζε κάποιο παιχνίδι ή αν ήταν σχολαστική.

«Η Τρι!» είπε. «Έλα, Χόουπ, άνοιξε την πόρτα!»

«Η Τρι!»

Καταλάβαινα ότι η μαμά απαντούσε από κάπου μέσα στο σπίτι, αλλά δεν άκουγα τι έλεγε.

Η Χόουπ γονάτισε για να μιλήσει μέσα από τη σχισμή για τα γράμματα στο κάτω μέρος της εξώπορτας. «Φέρω καρέκλα από κουζίνα».

«Πάρε αυτή που είναι στο χολ», της έδωσα οδηγίες μέσα από τη σχισμή.

«Η μαμά είπε κουζίνα!»

«Εντάξει, εντάξει...»

Γιατί δεν κατέβαινε η ίδια η μαμά; Ξαφνικά ένιωσα κουρασμένη κι ενοχλημένη.

Κάποια στιγμή η Χόουπ κατάφερε να ανοίξει την πόρτα.

«Πού είναι η μαμά;» ρώτησα. Μέσα στο σπίτι έκανε λίγη ψύχρα και στον αέρα δεν πλανιόταν η ζεστή μυρωδιά του βραδινού.

«Τώρα σηκώνεται», είπε η Χόουπ.

«Είναι άρρωστη;»

«Απλώς κουρασμένη».

«Ο μπαμπάς δε γύρισε ακόμα;»

«Μάλλον είναι στην παμπ», είπε η Χόουπ.

Πάσχισα να κατεβάσω το σακίδιο από την πλάτη μου και τότε είδα τη μαμά στην κορυφή της σκάλας, αλλά, αντί να κατέβει τρέχοντας ενθουσιασμένη, πήρε τα σκαλιά ένα ένα κρατώντας την κουπαστή. Το απέδωσα στις παντόφλες που φορούσε κάτω από την ξεβαμμένη ροζ φόρμα που είχε για το αερόμπικ. Φαινόταν απόμακρη, έξω φρενών σχεδόν, και δε με κοίταξε στα μάτια ενώ γέμιζε την τσαγιέρα στον νεροχύτη.

Κοίταξα το ρολόι μου. Ήταν περασμένες οκτώ. Είχα ξεχάσει ότι στην Αγγλία δε νύχτωνε τόσο νωρίς. Άρχισα να σκέφτομαι ότι έπρεπε να βρω τηλεφωνικό θάλαμο και να τηλεφωνήσω στο σπίτι

τι όταν κατεβήκαμε από το φέρι, αλλά δε μου φαινόταν κάτι τόσο σοβαρό ώστε να μη μου μιλάει η μαμά.

Πρόσεξα ότι τα μαλλιά της ήταν αχτένιστα από πίσω. Όταν έφτασα ήταν στο κρεβάτι. «Απλώς κουρασμένη», είχε πει η Χόουπ. Εδώ και τέσσερις εβδομάδες έπρεπε να τα βγάλει πέρα μόνη της.

«Μπορώ να το κάνω εγώ αυτό», προσφέρθηκα και της πήρα την τσαγιέρα.

Ένωσα τον πρώτο ψίθυρο συναγερμού όταν πρόσεξα τη συλλογή από άπλυτες κούπες στον νεροχύτη της κουζίνας. Η μαμά πρέπει να ήταν πραγματικά εξουθενωμένη, γιατί κρατούσε πάνω το σπίτι άψογο.

«Πού είναι ο μπαμπάς;» ρώτησα.

«Μάλλον στην παμπ», είπε η μαμά.

«Θέλεις να ανέβεις ξανά, και να σου φέρω εγώ το τσάι;»

Προς μεγάλη μου έκπληξη, γιατί τίποτα δεν ήταν ποτέ πολύς κόπος για τη μαμά, είπε: «Εντάξει». Και πρόσθεσε, λες και μόλις εκείνη τη στιγμή θυμήθηκε ότι είχα λείψει: «Πώς πέρασες στις διακοπές;»

«Τέλεια! Ήταν τέλεια!»

Το πρόσωπό μου πονούσε γιατί της χαμογελούσα και δεν έπαιρνα πίσω τίποτα.

«Το ταξίδι;»

«Μια χαρά!»

Είχε ήδη αρχίσει να ανεβαίνει τις σκάλες.

Όταν ανέβασα το τσάι, η πόρτα του δωματίου των γονιών μου ήταν ανοιχτή και πριν μπω είδα για μια στιγμή την αντανάκλαση της μητέρας μου στον καθρέφτη της τουαλέτας. Καμιά φορά, όταν βλέπεις κάποιον που δεν έχει καταλάβει ότι τον κοιτάς, φαίνεται διαφορετικός, έτσι δεν είναι; Η μαμά ήταν ξαπλωμένη με τα μάτια κλειστά, λες και κάποια ζωτική ουσία είχε στραγγίξει από πάνω της κι είχε μείνει άυλη, σαν μια ηχώ του εαυτού της. Για ένα-δυο δευτερόλεπτα έμεινα να την κοιτώ, κι έπειτα αναδεύτηκε κι αντλήθηκε ξαφνικά ότι έστεκα εκεί.

Τα μάτια της έλαμπαν από ανησυχία. Καρφώθηκαν στα δικά μου, προστάζοντας μη ρωτήσεις μπροστά στη Χόουπ. Κι έπειτα, όταν είδε ότι ήμουν μόνη, έκλεισαν ξανά, ανακουφισμένα.

«Έλα να σε βοηθήσω να ανακαθίσεις», είπα.

Στηρίχτηκε πάνω μου όσο αφράτευα τα μαξιλάρια πίσω της

κι ένιωθα το κορμί της ελαφρύ κι εύθραυστο. Πριν από μισή ώρα ανέβαινα την Κρέσεντ κι απεχθανόμουν το ότι ήταν τόσο γνώριμη και τακτική, και τώρα τα πάντα άλλαζαν γύρω μου σαν να γινόταν σεισμός και ήθελα απελπισμένα να επιστρέψουν στο φυσιολογικό.

«Είμαι άρρωστη, Τες», ψιθύρισε, απαντώντας στην ερώτηση που φοβόμουν τόσο να κάνω.

Περίμενα να πει: «Αλλά όλα θα πάνε καλά, γιατί...» Μα δεν το είπε.

«Τι εννοείς “άρρωστη”;» ρώτησα, παραζαλισμένη από τον πανικό.

Η μαμά διαγνώστηκε με καρκίνο του στήθους όταν ήταν έγκυος στη Χόουπ. Περίμενε να γεννήσει για να κάνει τη χημειοθεραπεία, ωστόσο το ξεπέρασε. Έπρεπε να πηγαίνει τακτικά για τσεκάπ αλλά το τελευταίο, μόλις πριν από λίγους μήνες, ήταν καθαρό.

«Έχω καρκίνο στις ωοθήκες κι έχει περάσει στο συκώτι», εί-
πε. «Έπρεπε να πάω στον γιατρό νωρίτερα, αλλά νόμιζα ότι ήταν μια απλή δυσπεψία».

Στο ισόγειο η Χόουπ τραγουδούσε έναν γνώριμο σκοπό, μα εγώ δεν τον αναγνώριζα.

Έφερα στο μυαλό μου τη μαμά πριν φύγω. Λίγο κουρασμένη, ίσως, και ανήσυχη, αλλά νόμιζα ότι ήταν έτσι για τις εξετάσεις μου. Ήταν πάντα στο πλάι μου: Στην κουζίνα το πρωί, να απασχολεί τη Χόουπ όσο ξαναδιάβαζα πεταχτά τις σημειώσεις μου, κι όταν επέστρεφα, είχε φτιάξει τσάι και καθόταν να με ακούσει αν ήθελα να μιλήσω, ή, αν δεν ήθελα, απλώς τριγύριζε κι έπλενε τα πιάτα ή φιλόκοβε λαχανικά, μια παρουσία ήσυχης υποστήριξης.

Ήμουν τόσο εγώίστρια που δεν το πρόσεξα; Πώς ήταν δυνατόν να πάω διακοπές;

«Δεν μπορούσες να κάνεις τίποτα», είπε η μαμά, διαβάζοντας τις σκέψεις μου.

«Ναι, αλλά στην τελευταία μαγνητική ήσουν μια χαρά!»

«Ήταν στο στήθος».

«Και δεν ελέγχουν τα υπόλοιπα όργανα;»

Η μαμά πήγε το δάχτυλο στα χείλη.

Η Χόουπ ανέβαινε τις σκάλες. Τραγουδούσε ένα παιδικό τραγουδάκι, μα είχε αλλάξει λιγάκι τους στίχους κι ακουγόταν αστείο. Χαμογελάσαμε βεβιασμένα όταν μπήκε στο δωμάτιο.

«Πεινάω», είπε.

«Ωραία!» Πετάχτηκα πάνω. «Πάω να φτιάξω κάτι».

Αν χρειαζόμουν περαιτέρω αποδείξεις για το πόσο άσχημα ήταν τα πράγματα, τις βρήκα στο άδειο ψυγείο. Παρότι η οικογένειά μας δεν είχε ποτέ πολλά χρήματα, είχαμε πάντα φαγητό. Ξαφνικά ένιωσα να θυμώνω με τον πατέρα μου. Στο σπιτικό μας γινόταν πολύ παραδοσιακός καταμερισμός της δουλειάς: Ο μπαμπάς έβγαζε τα προς το ζην, η μαμά τα μαγειρεύε, αλλά δεν μπορεί να μην είχε κινητοποιηθεί υπό αυτές τις συνθήκες! Τον φαντάστηκα στην παμπ, να εκμεταλλεύεται την αυτολύπηση, και τους φίλους του να τον κερνούν μπίρες. Ο μπαμπάς παραπονιόταν πάντα για τα χαρτιά που του είχε μοιράσει η ζωή.

Βρήκα μια κονσέρβα με έτοιμη σάλτσα για μακαρόνια στο ντουλάπι κι έβαλα μια φέτα ψωμί στη φρυγανιέρα.

Η Χόουπ είχε καρφώσει τα μάτια της πάνω μου, αλλά το μυαλό μου είχε γεμίσει τόσο πολύ με τα νέα δεδομένα, ώστε δεν μπορούσα να σκεφτώ κάτι για να της πω.

Η σάλτσα άρχισε να κοχλάζει πάνω στο μάτι.

Την άλειψα στο φρυγανισμένο ψωμί και θυμήθηκα το πιάτο με την τέλεια *al dente* μακαρονάδα που είχαμε φάει στο Φιέζολε την προηγούμενη, με τη σάλτσα που είχε γεύση από χίλιες ντομάτες σε μια κουταλιά και με τη Φλωρεντία πέρα μακριά, σαν φόντο σε πίνακα του Λεονάρντο. Τώρα μου φαινονταν τόσο μακρινά όλα εκείνα, ώστε ένιωθα ότι είχαν γίνει σε μια άλλη ζωή.

Το λεξικό επιβεβαίωσε ότι «γοερός» σημαίνει ηχηρός και θρηνητικός. Είναι από τη λέξη «γόρος», που σημαίνει θρήνος, σπαραγμός.

2

Αύγουστος 1997

ΓΚΑΣ

Άρχισα να τρέχω μεγάλες αποστάσεις λίγο αφού πέθανε ο αδελφός μου, γιατί ήταν ένας αποδεκτός τρόπος για να μένω μόνος. Εκείνο που μου φαινόταν πιο δύσκολο σχεδόν να αντιμετωπίσω ήταν το ενδιαφέρον των άλλων. Αν έλεγα ότι ήμουν καλά, με κοιτούσαν σαν να βρισκόμουν σε άρνηση· αν παραδεχόμουν ότι μου φαίνονταν όλα αρκετά δύσκολα, δεν είχαν κανένα τρόπο να τα βελτιώσουν. Όταν έλεγα ότι είχα αρχίσει προπονήσεις για έναν ημιμαραθώνιο τα έσοδα του οποίου προορίζονταν για άτομα που είχαν υποστεί τραυματισμούς ενώ αθλούνταν, τότε κουνούσαν το κεφάλι ικανοποιημένοι, γιατί ο Ρος είχε σκοτωθεί κάνοντας σκι, άρα ήταν λογικό.

Στην ιδανική ταχύτητα, ο ρυθμικός χτύπος της σόλας στον δρόμο μου χάριζε ένα είδος λήθης που είχε γίνει εθιστική. Ήταν εκείνο που με έκανε να σηκώνομαι από το κρεβάτι κάθε πρωί, ακόμα και στις διακοπές, παρόλο που στη Φλωρεντία οι λιθόστρωτοι δρόμοι και οι ξαφνικές, εκπληκτικές συναντήσεις με το κάλλος δε με διευκόλυναν να κρατώ έναν ρυθμό που θα με έκανε να ξεχάσω πού ή ποιος ήμουν.

Την τελευταία μέρα των διακοπών κατέβηκα τρέχοντας τον Άρνο το ξημέρωμα, περνώντας το ποτάμι πότε από τη μία γέφυρα και πότε από την άλλη κι έπειτα έκανα μεταβολή κι άρχισα την αντίστροφη διαδρομή, με τη χλωμή λάμψη του ήλιου στα μάτια μου προς τη μία κατεύθυνση και τη ζεστασιά του στην πλάτη μου προς την άλλη. Με μόνη συντροφιά κανέναν οδοκαθαριστή κάπου κάπου, ένωθα κύριος της πόλης, ή, ίσως, κυριευμένος από αυτή. Όταν έφτα-

σα στο επίπεδο της καρδιαγγειακής προσπάθειας που απελευθέρωνε ιδέες στο μυαλό μου, σκέφτηκα ότι κάποια μέρα θα μπορούσα να επιστρέψω στη Φλωρεντία, ακόμα και να ζήσω εκεί, αν ήθελα. Σε αυτή την ιστορική πόλη θα μπορούσα να γίνω ένας άνθρωπος δίχως ιστορία, ο άνθρωπος που ήθελα να είμαι, όποιος κι αν ήταν αυτός. Στα δεκαοκτώ μου, εκείνη η σκέψη ήταν αποκάλυψη.

Την τρίτη φορά που πέρασα από το Πόντε Βέκιο επιβράδυνα κι άρχισα να περπατώ για να χαλαρώσω. Τριγύρω δεν υπήρχε φυχή. Στιβαρές σανίδες έκρυβαν τα γυαλιστερά εμπορεύματα των κοσμηματοπωλείων. Τίποτα δεν αποδείκνυε ότι δεν είχα γυρίσει πεντακόσια χρόνια πίσω στον χρόνο. Για κάποιον λόγο, όμως, η γέφυρα έδινε μια αίσθηση λιγότερο πραγματική από ό,τι το προηγούμενο απόγευμα, όταν ήταν ασφυκτικά γεμάτη από τουρίστες. Έμοιαζε με παρατημένο σκηνικό ταινίας.

Μάλλον ήλπιζα να ξαναβρώ εκεί το κορίτσι. Όχι ότι θα ήξερα τι να πω, ακριβώς όπως και στις άλλες δύο περιπτώσεις. Τη στιγμή που της επέστρεψα τη φωτογραφική μηχανή δεν είχα καν το θάρρος να την κοιτάξω στα μάτια, κι έπειτα, όταν μου δόθηκε και τρίτη ευκαιρία, την άφησα κι εκείνη να πάει χαμένη.

Είχα σταθεί στην ουρά για παγωτό πλάι στη γέφυρα όταν ένωσα ένα χέρι στον ώμο και την είδα ξανά μπροστά μου, χαμογελαστή, σαν να γνωριζόμασταν σε όλη μας τη ζωή κι ετοιμαζόμασταν να ξεκινήσουμε μαζί κάποια εκπληκτική περιπέτεια.

«Αν κατέβεις τη Βία ντέι Νέρι θα βρεις ένα φανταστικό μέρος για *gelato*. Άσε που με τα χρήματα που θα δώσεις εδώ, εκεί θα πάρεις έξι παγωτά!» με πληροφόρησε.

«Δε νομίζω ότι μπορώ να φάω έξι παγωτά!»

Η προσπάθειά μου να κάνω πνεύμα ακούστηκε πομπώδης και απορριπτική. Δεν είχα μεγάλη εμπειρία στην κουβέντα με τα κορίτσια.

«Άκου που σου λέω, εκεί θα μπορέσεις!»

Θα μου δείξεις πού είναι; Τέλεια, πάμε μαζί; Καμία από τις απαντήσεις που θα ήθελα να δώσω δεν ήταν διαθέσιμη, γιατί ακριβώς δίπλα μου στέκονταν οι γονείς μου. Αντίθετα, είχα μείνει να την κοιτώ σαν ηλίθιος, και οι προτάσεις σπρώχνονταν να πάρουν θέση στο μυαλό μου καθώς το χαμόγελό της έσβηνε κι από λαμπερό γινόταν λιγάκι μπερδεμένο, πριν τρέξει να προλάβει τη φίλη της.

Στη βόρεια πλευρά του ποταμού η Φλωρεντία ξυπνούσε με

τον μηχανικό ήχο από τα ρολά που ανέβαζαν οι καφετέριες καθώς άνοιγαν σιγά σιγά. Τη στιγμή που μπήκα στην πλατεία του Ντουόμο οι αχτίδες του ήλιου φώτιζαν τις ασπρόμαυρες λωρίδες του Καμπανίλε και ξαφνικά ο αέρας γέμισε χαμπάνες. Η πόλη έμοιαζε με επίγειο παράδεισο, και σκέφτηκα ότι θα ήταν αδύνατο να είναι δυστυχισμένος όποιος ζούσε εκεί.

Βρήκα τους γονείς μου στο λόμπι του ξενοδοχείου την ώρα που έμπαιναν για πρωινό.

«Η μοναξιά του δρομέα μεγάλων αποστάσεων», παρατήρησε ο πατέρας μου.

Πάντα αυτό έλεγε όταν με έβλεπε μετά το τρέξιμο, λες και σήμαινε κάτι, ενώ στην πραγματικότητα δεν ήταν παρά ο τίτλος μιας ταινίας που είχε δει στα νιάτα του.

Πάντα ένιωθα ευερέθιστος με τους γονείς μου, σαν μια παβλοφική αντίδραση στη συντροφιά τους.

Από τις συζητήσεις που είχα ακούσει φευγαλέα στο σχολείο ήξερα ότι κανονικές διακοπές στην Τοσκάνη σήμαινε να νοικιάσεις μια βίλα με πισίνα, αν δεν είχες τη δική σου, μέσα σε ελαιώνες με θέα τους ατέλειωτους λόφους. Ο πατέρας μου, αντίθετα, είχε κλείσει δωμάτια σε ένα ακριβό ξενοδοχείο στο κέντρο της Φλωρεντίας. Δεν ήμουν ποτέ απόλυτα σίγουρος πώς καθοριζόταν το κοινωνικά αποδεκτό, αλλά από αρκετά νεαρή ηλικία είχα καταλάβει ότι υπήρχε κοινωνικά αποδεκτό και ότι συχνά ο πατέρας μου δεν το έκανε απόλυτα σωστά. Επειδή ο ίδιος δεν είχε πάει σε ιδιωτικό σχολείο, μα τώρα είχε τη δυνατότητα να στείλει τους γιους του εκεί, εμφανιζόταν στις αθλητικές εκδηλώσεις με σακάκι και γραβάτα, ενώ οι κουλ μπαμπάδες, εκείνοι που πήγαιναν στο Φεστιβάλ των Καννών ή είχαν οφσόρ λογαριασμούς στις Νήσους Κέιμαν, έρχονταν με τζιν, μπλουζάκι και μοκασίνια χωρίς κάλτσες, σαν να συναγωνίζονταν για το βραβείο της πιο ανέμελης ένδυσης. Ως φιλελεύθερος τελειόφοιτος, επιδοκίμαζα το δικαίωμα οποιουδήποτε να ντύνεται όπως του άρεσε· ως γιος του, ένιωθα ταπεινωμένος.

«Μα ποιος μπορεί να θέλει τυρί πρωί πρωί;»

Ο πατέρας μου επιθεώρησε τον μπουφέ. Είναι από τα άτομα που δεν κάνουν τα σχόλιά τους χαμηλόφωνα, σαν να προσκαλούσε τον χώρο να συμφωνήσει μαζί του.

«Εγώ νομίζω ότι αυτά τα τρώνε οι Γερμανοί». Η μητέρα μου μιλούσε με χαμηλή φωνή για να μην ακούγεται.

«Και δεν ακούμε ποτέ για τα ποσοστά του καρκίνου του παχέος εντέρου στους Γερμανούς, έτσι δεν είναι;» συλλογίστηκε ο μπαμπάς. «Και τόσα καπνιστά λουκάνικα...»

«Πού θα πάτε σήμερα;» ρώτησα, ενώ επιστρέψαμε στο τραπέζι με γεμάτα πιάτα.

Η τιμή του πακέτου «Θησαυροί της Τοσκάνης» περιλάμβανε εκδρομές στις άλλες σημαντικές τουριστικές πόλεις της περιοχής. Από τότε που αναγκάστηκα να σταματήσω το πούλμαν δύο φορές για να κάνω εμετό στην πρώτη εκδρομή στην Ασίζη, περνούσα τις μέρες μου στη Φλωρεντία μονάχος, πήγαινα να δω τα μουσεία και τις εκκλησίες με τον δικό μου ρυθμό και χαιρόμουν την υπέροχη ανάλαφρη αίσθηση που ένιωθα κάθε φορά που ξέφευγα από τους γονείς μου.

«Στην Πίζα», είπε ο πατέρας μου.

Ως άνθρωπος που δεν πίστευε πολύ στη ναυτία, δεν μπορούσε να κρίνει την ενόχλησή του για το γεγονός ότι εγώ δεν είχα καταφέρει να κάνω πλήρη απόσβεση των διακοπών, αλλά και για την άρνηση του ταξιδιωτικού γραφείου να επιστρέψει ένα μέρος του κόστους.

Το κέντρο της πόλης γέμιζε με γκρουπ από τουρίστες που ακολουθούσαν υπάκουα τις υψωμένες ομπρέλες των ξεναγών τους, μα δε δυσκολεύτηκα καθόλου να ξεγλιστρήσω και να χωθώ σε κάποιο σκιερό δρομάκι. Την τελευταία εβδομάδα είχα περπατήσει τόσο πολύ, ώστε είχα τον χάρτη της Φλωρεντίας στο μυαλό μου. Η σκεπαστή αγορά κοντά στο Σαν Λορέντσο, ο δροσερός αέρας της, γεμάτος λιχουδιές με καπνιστή μυρωδιά, ήταν το πρώτο ημερήσιο προσκύνημά μου. Τώρα πια με αναγνώριζαν οι ιδιοκτήτες κάποιων πάγκων. Στο οπωροπωλείο, ο εξασκημένος αντίχειρας του ηλικιωμένου σεριάνιζε πάνω από μια πυραμίδα ροδάκινα για να διαλέξει ένα τέλεια ώριμο φρούτο. Στη *salumeria*, η φιλική Ιταλίδα ακολουθούσε πολύ προσεκτικά την αναζήτηση της γέμισης για το ψωμάκι μου, προσφέροντάς μου λεπτές φετούλες από διάφορα αλλαντικά για να δοκιμάσω ή να μυρίσω, σαν να ήταν καλό κρασί. Μιας κι ήταν η τελευταία μου μέρα, αποφάσισα να απολαύσω ακριβό προσούτο Σαν Ντανιέλε. Η γυναίκα τακτοποίησε προσεκτικά τις λεπτές σαν χαρτί, διάφανες

σχεδόν, φέτες τη μία πάνω στην άλλη σε ένα γυαλιστερό χαρτί.

«*Ultimo giorno*», της είπα, τολμώντας λίγες λέξεις στα ιταλικά. *Είναι η τελευταία μου μέρα.*

«*Ma ritorno*», πρόσθεσα –αλλά θα γυρίσω–, λες κι αν έλεγα δυνατά την πρόθεσή μου θα την έκανα πιο πραγματική.

Είχα αγοράσει ένα μπλοκ ντυμένο με φλωρεντινό χαρτί ζωγραφισμένο στο χέρι για να το παίρνω μαζί μου στα μουσεία, γιατί η ζωγραφική με έκανε να κοιτώ τους πίνακες πιο προσεκτικά και να νιώθω λιγότερη αμηχανία γι' αυτό. Τα Καλλιτεχνικά ήταν πάντα το καλύτερό μου μάθημα στο σχολείο, αν, δηλαδή, το θεωρούσε κανείς μάθημα, κάτι που δεν έκανε ο πατέρας μου. Όσο περισσότερο πρόσεχα την Τέχνη στη Φλωρεντία, τόσο περισσότερο ευχόμουν να είχα βρει το κουράγιο να κάνω αίτηση για τη σχολή Ιστορίας της Τέχνης στο πανεπιστήμιο. Εκείνο που με συνάρπαζε δεν ήταν απλώς η επιδέξια εφαρμογή του χρώματος πάνω στον καμβά ή το φρέσκο, ήταν οι σκέψεις του καλλιτέχνη. Άραγε πίστευαν τις θρησκευτικές ιστορίες που τις έκαναν τόσο ανθρώπινες, με αγίους και αποστόλους ντυμένους σαν Φλωρεντινούς αστούς, ή μήπως το έκαναν μόνο για να βγάζουν τα προς το ζην;

Με είχαν κατευθύνει προς την Ιατρική, γιατί «ήταν οικογενειακό μας», όπως έλεγε ένας καθηγητής μου στην τρίτη λυκείου, λες κι ήταν κάποιου είδους γενετική μετάλλαξη. Όπως έλεγαν πάντα όλοι, θα μπορούσα να κοιτάζω πίνακες στον ελεύθερο χρόνο μου. Τώρα, με την έμπνευση μιας πόλης στην οποία τέχνες κι επιστήμες είχαν ανθήσει πλάι πλάι, αναρωτιόμουν αν υπήρχε καν τρόπος να τα συνδυάσει κανείς αυτά τα δύο. Ίσως μια μέρα θα επέστρεφα στα Ουφίτσι ως επισκέπτης καθηγητής Ανατομίας. Αν γινόμουν γιατρός, τουλάχιστον θα είχα τη δυνατότητα να ξανάρθω. Η τέχνη δεν είχε χρήμα, έλεγε πάντα ο πατέρας μου. «Ούτε καν ο Βαν Γκογκ δεν κατάφερε να ζήσει από αυτή!»

Κάθισα στα σκαλιά του Παλάτσο Βέκιο να φάω το *panino* μου και, για να δείχνω ότι κάνω κάτι, χτυπούσα κάπου κάπου το πόδι στον ρυθμό της μουσικής ενός πλανόδιου μουσικού που έπαιζε κιθάρα. Ο χρόνος που είχα μόνος μου έδειχνε να περνά πολύ αργά και ήμουν απαράδεκτα ντροπαλός ώστε να πιάσω κουβέντα με έναν ξένο. Αναρωτήθηκα αν θα τα πήγαινα καλύτερα εάν ήταν μα-

ζί ο φίλος μου ο Μάρκους. Είχαμε κανονίσει να κάνουμε Interrail, αλλά εκείνος τα είχε φτιάξει με ένα κορίτσι από το σχολείο με το οποίο είχαμε αδελφοποιηθεί στο τέλος του σχολικού χορού, και όπως ήταν φυσικό είχε επιλέξει το σεξ στην Ίμπιζα από τον γύρο της Ευρώπης με τρένο μαζί μου. Κανείς από τους δυο μας δεν είχε πραγματική εμπειρία με τα κορίτσια, και νομίζω ότι και οι δύο είχαμε υποθέσει πως το σεξ ήταν κάτι που δε θα συνέβαινε πριν από το πανεπιστήμιο, γι' αυτό έτρεφα έναν μνησίκαχο θαυμασμό για τον Μάρκους, ο οποίος, ωστόσο, με είχε ωθήσει στη διόλου ευχάριστη απόφαση να ακυρώσω τις διακοπές μας ή να πάω μόνος.

Τον ίδιο περίπου καιρό, ένας πελάτης του πατέρα μου, ο οποίος είχε σπάσει μια γέφυρα μασώντας μια φέτα πανφόρτε, εξέφρασε την κατάπληξή του που ο πατέρας μου δεν είχε πάει ποτέ στην Τοσκάνη. Η συνεπακόλουθη κατάκριση υποχρέωσε τον πατέρα μου να δράσει.

«Τι λες;» ρώτησε ένα πρωί σπρώχνοντας ένα φυλλάδιο πάνω στο τραπέζι της κουζίνας, την ώρα που εγώ καταβρόχθιζα δημητριακά πριν πάρω το ποδήλατο για το καινούργιο γκουρμέ εστιατόριο της μικρής μας πόλης, όπου θα δούλευα για το καλοκαίρι.

«Τέλεια ιδέα!» Χαιρόμουν που τον έβλεπα να συγκεντρώνεται σε ένα σχέδιο ξανά.

«Θέλεις να έρθεις μαζί μας;»

«Αλήθεια;» Με κάποιον τρόπο, έτσι όπως ήμουν μπουκωμένος με κορν φλέικς, έκανα τον τρόπο να ακουστεί σαν έκπληξη γεμάτη ενθουσιασμό.

Όντας οδοντίατρος, ο μπαμπάς δεν περίμενε ποτέ κάτι περισσότερο από ένα ελαφρύ κούνημα του κεφαλιού ως απάντηση στις ερωτήσεις του, κι έτσι, μέχρι να γυρίσω από τη δουλειά, είχε κλείσει και πληρώσει τις διακοπές.

Εγώ έλεγα στον εαυτό μου ότι θα ήταν μεγάλη αγένεια να μη δεχτώ τη γενναιοδωρία των γονιών μου, αλλά η αλήθεια ήταν ότι πολύ απλά ήμουν κότα.

Όσο χτένιζα τα πλήθη των τουριστών που φωτογραφίζονταν με το αντίγραφο του αγάλματος του Δαβίδ του Μιχαήλ Άγγελου, άρχισα να αναρωτιέμαι αν θα αναγνώριζα όντως την κοπέλα σε περίπτωση που την ξανάβλεπα. Ήταν ψηλή, και τα μαλλιά της ήταν

αρκετά μακριά και προς το καστανό, σκέφτηκα. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου της δεν είχαν κάτι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο, εκτός του ότι όταν χαμογελούσε έπαιρνε άξαφνα μια όψη ζαβολιάρικη και οικεία, σαν να υπήρχε ένα συναρπαστικό μυστικό που ήξερε μόνο εκείνη και ήταν έτοιμη να το μοιραστεί μόνο μαζί σου.

Η Βία ντέι Νέρι ήταν ένας στενός δρόμος που φιδογύριζε προς την Πιάτσα Σάντα Κρότσε, κι όταν κατέβαινα δεν είδα την *gelateria*. Ήταν μια μικρή πόρτα με σκοτεινό εσωτερικό. Για το πρώτο χωνάκι διάλεξα *pocciola* και *limone*, γιατί αυτό παρήγγειλε ο Ιταλός μπροστά μου. Την υπέροχη κρεμώδη υφή του φουντουκιού συμπλήρωνε τέλεια η αναζωογονητική γεύση του εσπεριδοειδούς. Έφαγα το παγωτό γυρίζοντας στη Σάντα Κρότσε κι έπειτα επέστρεψα και πήρα άλλο ένα, φιστίκι και πεπόνι, και κοντοστάθηκα στην ψυχρή σκιά του καταστήματος ρίχνοντας κλεφτές ματιές στους νέους πελάτες με την ελπίδα να δω ξανά το κορίτσι.

Στη ζέστη του απογεύματος διέσχισα τα πλήθη στο Πόντε Βέκιο για να φτάσω στους κήπους Μπόμπολι. Όσο ανέβαινα, τόσο έφθινε ο αριθμός των τουριστών, και στο τελευταίο επίπεδο βρέθηκα τελείως μόνος πλάι στη διακοσμητική λίμνη. Ο ήλιος έκαιγε ακόμα πολύ, μα τώρα ήταν αόρατος πίσω από ένα πέπλο υγρασίας που θάμπωνε τη θέα της πόλης σαν την πατίνα του χρόνου πάνω σε κάποιο παλιό αριστούργημα. Μακρινοί κεραυνοί αντηχούσαν γύρω από τους λόφους, κι ο αέρας είχε βαρύνει από την επικείμενη βροχή. Άνοιξα το μπλοκ μου και κατέγραψα το θολό περίγραμμα του Ντουόμο.

Ξαφνικά μια λαμπερή αστραπή έσκιζε το αφύσικα κιτρινωπό λυκόφως. Είδα να διαγράφονται απόκοσμα οι καλοκουρεμένοι τετράγωνοι θάμνοι και να φωτίζεται το γαλαζοπράσινο νερό. Όταν σήκωσα τη φωτογραφική μηχανή, ένας λευκός ερωδιός, τον οποίο είχα θεωρήσει στατικό στοιχείο του περίτεχνου μαρμάρινου σιντριβανιού στο κέντρο της λίμνης, υψώθηκε στον αέρα σα-στίζοντάς με. Πέταξε πάνω από το νερό, και το πετάρισμα των φτερών του ήταν ο μόνος ήχος, η μόνη κίνηση στον ακίνητο αέρα.

Τότε συνειδητοποίησα ότι δεν είχα σκεφτεί καθόλου τον Ρος από την ώρα του πρωινού.

Για μια στιγμή είδα το πρόσωπο του αδελφού μου να γυρνά, να με κοιτάζει μέσα από ένα σύννεφο χιονιού που έπεφτε πυκνό, τα δόντια του λευκά, οι νιφάδες να κάθονται πάνω στα σκούρα,

χτενισμένα πίσω, μαλλιά του, τα μάτια του κρυμμένα πίσω από τα γυαλιά του σκι που καθρέφτιζαν τα πάντα γύρω τους.

Μια παχιά σταγόνα βροχής πιτσίλισε το σκίτσο μου. Έκλεισα το μπλοκ και για λίγες στιγμές στάθηκα με το πρόσωπο σηκωμένο στον ουρανό. Απολάμβανα το χλιαρό νερό που με μούσκευε, ώσπου μια αστραπή μού θύμισε ότι λίγα αντικείμενα εκεί γύρω ήταν τόσο ψηλά όσο εγώ, και μάλλον έπρεπε να καλυφθώ. Ενώ κατέβαινα τα μαρμάρινα σκαλιά που ξαφνικά γλιστρούσαν, ορδές από τουρίστες αναδύονταν από τους κήπους κρατώντας πάνω από τα κεφάλια γυαλιστερούς τουριστικούς οδηγούς.

Με αίσθηση συντροφικότητας, μαζευτήκαμε όλοι μαζί στο ελάχιστο καταφύγιο που πρόσφεραν οι τοίχοι του Παλάτσο Πίτι, και όλο και κάποιος άπλωνε κάπου κάπου ένα γυμνό χέρι για να δοκιμάσει πόσο βαριά ήταν η μπόρα και να κρίνει αν έπρεπε να βάλει τα πόδια στην πλάτη και να τρέξει ή να περιμένει.

Πλάι μου, τρεις Αμερικανίδες περίπου συνομήλικες μου, με δυσκίνητα σακίδια στους ώμους, συμβουλευόνταν τον οδηγό και προσπαθούσαν να καταλάβουν πώς θα έφταναν στο κάμπινγκ. Ήξερα τη διαδρομή, αφού είχα περάσει από εκεί στον δρόμο για το Πιατσάλε Μικελάντζελο όταν βγήκα για τρέξιμο το προηγούμενο πρωί, μα δεν ήμουν σίγουρος αν θα ήταν ευγενικό ή αδιάκριτο να τους τη δείξω. Ένα από τα κορίτσια ήταν πολύ όμορφο. Ένιωσα να κοκκινίζω πριν ακόμη μιλήσω.

«Άθελά μου σας άκουσα. Χρειάζεστε βοήθεια;»

Η φωνή μου ακούστηκε σαν να έβγαινε από κάποιον άλλο άνθρωπο, βραχνή στην αρχή, κι έπειτα πολύ δυνατή, σαν να ήμουν σε δημόσιο σχολείο.

«Είσαι Άγγλος, σωστά;» είπε το όμορφο κορίτσι. «Έχεις ΤΟ-ΣΟ χαριτωμένη προφορά!»

«Κάνεις κι εσύ κάμπινγκ;»

«Όχι, εγώ είμαι σε ξενοδοχείο», παραδέχτηκα, γιατί δεν κατάφερα να σκεφτώ να πω κάτι πιο εντυπωσιακό αρκετά γρήγορα.

«Θέλετε να πάμε όλοι μαζί για ένα *aperitivo*;» πρότεινε εκείνη που μιλούσε δυνατά.

«Δυστυχώς δεν μπορώ. Θα συναντήσω τους γονείς μου για βαρραδινό».

Η βροχή είχε αρχίσει να αραιώνει, κι έφυγα βιαστικός, πεπεισμένος ότι θα με περιγελούσαν. Ο Ρος θα ήξερε ακριβώς πώς να

συμπεριφερθεί. Άραγε η γοητεία είναι κάτι με το οποίο γεννιέσαι ή αποτελεί απλώς θέμα εξάσκησης;

Η καταιγίδα είχε διώξει τα πλήθη από το Πόντε Βέκιο. Σταμάτησα για να δω τη θέα για τελευταία φορά, μα οι λόφοι πέρα από τα τείχη της πόλης ήταν χωμένοι μέσα σε ένα χαμηλό σύννεφο, και οι λευκοπράσινες ρίγες της πρόσοψης του Σαν Μινιάτο αλ Μόντε, που φαινόταν κατάφωτο τη νύχτα από την πισίνα στην ταράτσα του ξενοδοχείου, είχαν εξαφανιστεί.

Οι κυριότερες εμπειρίες κάθε επισκέπτη της Τοσκάνης απαιριθμούνταν στο εξώφυλλο του δωρεάν έγχρωμου οδηγού που είχε πέσει με έναν γδούπο στο γραμματοκιβώτιό μας μέσα σε έναν λευκό χαρτονένιο φάκελο μαζί με τα εισιτήριά μας. Όταν μαζευόμασταν για βραδινό, ο πατέρας μου ανακεφαλαίωνε τις δραστηριότητες της ημέρας, μετρώντας στα δάχτυλα τους στόχους που είχαμε επιτύχει, σαν ευσυνείδητος πρόσκοπος που μετρά τα παράσημά του.

Οι λιθόστρωτοι δρόμοι του Σαν Τζιμινιάνο.

Τους περπατήσαμε.

Ο ψηλότερος πύργος της Τοσκάνης.

Τον ανεβήκαμε.

Η διάσημη νωπογραφία του Τζιότο με θέμα τον κύκλο της ζωής του Αγίου Φραγκίσκου.

Την είδαμε. (Και μαζί είδαμε αρκετές αγιογραφίες για μια ζωή!)

Ο καταιγιστικός αχός των οπλών των αλόγων στην Πιάτσα ντελ Κάμπο της Σιένα.

Ακούγεται μόνο δύο συγκεκριμένες μέρες τον χρόνο.

Ένα χαλαρωτικό απεριτίφ στη διάσημη πλατεία με σχήμα βεντάλιας.

Το κατανalώσαμε, παρά τη ληστρική τιμή του τζιν τόνικ.

«Πώς ήταν η Πίζα;» ρώτησα εκείνο το βράδυ, ενώ περιμέναμε τους καταλόγους σε ένα ακριβό εστιατόριο με δοκάρια και γυνό τούβλο στους τοίχους, που του έδιναν την αίσθηση μεσαιωνικής αίθουσας συμποσίων.

«Πιο μεγάλη από ό,τι φαντάζεσαι». Ο πατέρας μου φόρεσε τα γυαλιά του παρόλο που ήξερε ήδη τι ακριβώς θα διάλεγε.

«Ο Κεκλιμένος Πύργος ήταν μικρότερος από ό,τι νόμιζα», εί-
πε η μητέρα μου.

«Πρέπει να βάλουν τάξη στο σύστημα αναμονής», ανακοίνω-
σε ο πατέρας μου, κι εγώ συμπέρανα ότι δεν είχαν καταφέρει να
ανέβουν στο μνημείο, και κατά συνέπεια δεν μπορούσαν να θεω-
ρήσουν ότι είχαν ολοκληρώσει την αποστολή τους.

Ο Κεκλιμένος Πύργος της Πίζας.

Τον φωτογραφίσαμε, αλλά δεν τον ανεβήκαμε.

Η ολοκλήρωση των διακοπών δεν ήταν απόλυτα ικανοποιητική.

«Έχει κι ένα σωρό άλλα κτίρια», είπε η μητέρα μου.

«Έναν καθεδρικό, και τα λοιπά. Εννοείται ότι υπήρχαν αμέ-
τρητοι τουρίστες».

Τίποτα στην περιγραφή τους δε μου έδινε λόγο να πω ότι
μια μέρα θα ήθελα να πάω στην Πίζα, και ακόμα κι αν το έλεγα,
απλώς θα θύμιζα στον πατέρα μου τη θέση που είχε πάει χαμέ-
νη στο πούλμαν, γι' αυτό δεν είπα τίποτα.

«Ναι, *buona sera* και σ' εσάς», είπε ο πατέρας μου όταν έφτα-
σε ο σερβιτόρος για να πάρει την παραγγελία μας. «Θα πάρου-
με την μπριζόλα Φλωρεντίας».

Το καλύτερο μέρος για να δοκιμάσουμε αυτό το «τόσο φημι-
σμένο παραδοσιακό πιάτο» ήταν στόχος από την αρχή των δια-
κοπών. Ο μπαμπάς είχε ζητήσει τη συμβουλή του οδηγού που μας
είχε συναντήσει στο αεροδρόμιο το πρώτο βράδυ και όλων των ρε-
σεψιονίστ του ξενοδοχείου. Και τώρα βρισκόμασταν στο εστιατό-
ριο που είχε προτείνει μια πλειοψηφία πέντε εναντίον ενός.

Η *bistecca alla Fiorentina* χρεωνόταν με το κιλό και δεν ήταν ένα
απλό γεύμα, μα ένα θέαμα που παρουσιαζόταν σε μια υπερυψω-
μένη πλατφόρμα στον χώρο των τραπεζιών στο εστιατόριο. Πρώ-
τα, ένας σεφ με ψηλό, λευκό καπέλο κρατούσε ψηλά το βοδινό
πλευρό· τρόχιζαν ένα μεγάλο μαχαίρι με γοργές, δραματικές κι-
νήσεις· έπειτα, έκοβαν και ζύγιζαν μια πολύ παχιά φέτα κρέας,
σαν μπριζόλα για έναν γίγαντα, την οποία τελικά τοποθετούσαν
σε ένα τροχήλατο τραπεζάκι και την έφερναν στο τραπέζι για να
πάρει έγκριση. Ο πατέρας μου φούσκωνε σαν διάνος από ευχα-
ρίστηση ακούγοντας τα πρόθυμα επιφωνήματα θαυμασμού από
τα άλλα τραπέζια σε κάθε φάση της ιεροτελεστίας. Εγώ δεν του

κράτησα κακία για εκείνη τη μικρή χαρά, αλλά τα σωθικά μου αναδεύονταν από ντροπή.

«Τι έκανες εσύ;» ρώτησε ο πατέρας μου όταν το τροχήλατο με το κρέας απομακρύνθηκε προς την κουζίνα κι αναγκαστήκαμε να κουβεντιάσουμε ξανά.

«Περπάτησα, βασιικά. Πήγα στους κήπους Μπόμπολι».

Σιωπή.

«Κι είδα έναν ερωδιό».

«Ερωδιό; Δεν είμαστε πολύ μακριά από τη θάλασσα; Είσαι σίγουρος ότι δεν ήταν πελαργός;» είπε ο πατέρας μου.

«Ήταν κάπως περίεργο, γιατί στην αρχή νόμιζα ότι ήταν κομμάτι του αγάλματος, κι έπειτα απλώς πέταξε κι έφυγε, λες και είχε ζωντανέψει η πέτρα».

Οι γονείς μου κοιτάχτηκαν. «Αλαφροΐσκιωτος» ήταν η λέξη που χρησιμοποιούσε καμιά φορά η μητέρα μου για να με περιγράψει. Οι εκφράσεις του πατέρα μου ήταν «ονειροπαρμένος» ή «ψωροκαλλιτέχνης». Στις στενογραφικές περιγραφές που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους, εγώ ήμουν εκείνος που είχε το κεφάλι μες στα σύννεφα.

Έκανα το λάθος να αυτοσχεδιάσω.

«Ήταν από εκείνα τα πράγματα που σε κάνουν να πιστεύεις ότι ίσως έχεις δει κάποιο όραμα, ξέρετε... Θέλω να πω, μπορεί όλα αυτά τα οράματα που έβλεπε ο Άγιος Φραγκίσκος να έχουν κάποια νευρολογική εξήγηση. Μπορεί το μυαλό του να είχε κάτι το διαφορετικό...»

Συνειδητοποίησα, πολύ αργά, ότι η λέξη «μυαλό» ήταν από εκείνες που είχαμε πάψει να λέμε. Ορισμένες λέξεις πυροδοτούσαν αναπόφευκτους συνειρμούς. Τους τελευταίους μήνες το λεξιλόγιο της οικογένειάς μου είχε συρρικνωθεί δραματικά.

Τώρα και οι δύο γονείς μου κοιτούσαν με απλανές βλέμμα.

Η απροσεξία μου τους είχε κάνει να σκεφτούν το κεφάλι του Ρος και τον παχύ επίδεσμο στο πλάι που δεν κατάφερνε να μασκαρέψει το γεγονός ότι έλειπε ένα κομμάτι.

Αναρωτήθηκα αν είχε χυθεί στο χιόνι λιγάκι από το μυαλό του αδελφού μου. Η ομάδα διάσωσης είχε άραγε ρίξει κι άλλο χιόνι από πάνω; Κι όταν το χιόνι έλιωνε την άνοιξη, θα υπήρχαν ακόμη κομματάκια κρανίου στο βουνό;

Αν αυτές οι διακοπές ήταν μια προσπάθεια να προχωρήσουμε,

δεν είχαν στεφθεί με μεγάλη επιτυχία. Την τελευταία φορά που είχαμε πάει διακοπές, ήταν μαζί μας ο Ρος. Ήταν χειμερινές, τόσο διαφορετικές από την αποπνικτική ζέστη της Φλωρεντίας, μα δεν έπαυαν να είναι οικογενειακές. Όταν θυμάται κανείς τις διακοπές του σκέφτεται συνήθως τα αξιοθέατα και τον καιρό, αλλά για κάποιον λόγο ξεχνά τον περιορισμό των κοινών γευμάτων. Άλλοτε στη συζήτηση κυριαρχούσε ο Ρος, που αστειευόταν με τον πατέρα μου και πείραζε εμένα, όσο η μητέρα μου τον κοιτούσε με λατρεία. Τώρα, η απουσία του τον έκανε να μοιάζει σχεδόν περισσότερο παρών.

Έχεις ακούσει την έκφραση «Ο ελέφαντας στο δωμάτιο»; Ο ελέφαντας είσαι εσύ, Ρος!

Μου φαίνεται ότι θα του άρεσε πολύ αυτή η περιγραφή. Κάπου κάπου έπιανα τον εαυτό μου να μιλάει στον Ρος στο μυαλό μου, παρόλο που δεν είχαμε τέτοια σχέση όσο ζούσε. Τώρα, εκ των υστέρων, εκπλησσόμενοι όταν καταλάβαινα πόσα πράγματα είχαμε κοινά απλώς και μόνο επειδή ανήκαμε στην ίδια οικογένεια. Μόνο ο Ρος θα καταλάβαινε πόσο αξιολύπητοι ήταν οι γονείς μου στο πένθος τους, και συνάμα πόσο ενοχλητικοί κατάφερναν να γίνουν.

«Καλό είναι να αντιμετωπίζει κανείς την πραγματικότητα», είπε κάποια στιγμή ο πατέρας μου. Δεν ήμουν σίγουρος αν το προόριζε ως μομφή για εμένα ή ως οδηγία για τον εαυτό του. «Να καταπιαστεί με αυτό που έχει μπροστά του».

Αυτό που είχε μπροστά του ο ίδιος εκείνη τη στιγμή ήταν η γιγάντια μπριζόλα, που έσταζε αίμα, καρβουνιασμένη πάνω στην ξύλινη επιφάνεια κοπής στην οποία την είχαν σερβίρει.

Ο πατέρας μου σήκωσε τα μάτια στον σερβιτόρο.

«Θα θέλαμε να μας την ψήσει ο σεφ, αν δεν είναι μεγάλος κόπος!» γάβγισε.

Φαντάστηκα την έκφραση του σεφ όταν ο σερβιτόρος επέστρεψε στην κουζίνα. Το καλοκαίρι που δούλεψα έμαθα ότι οι πελάτες που έστελναν πίσω την μπριζόλα τους για να ξαναψηθεί βρίσκονταν στην ιεραρχία της καταφρόνιας ακόμα πιο χαμηλά και από τους λαντζέρηδες.

Όταν μας επεστράφη η μπριζόλα, είχε ένα ανοιχτό καφετί χρώμα μέχρι μέσα, σαν να την είχαν βάλει δέκα λεπτά στον φούρνο μικροκυμάτων.

Ο πατέρας μου βάλθηκε να μοιράζει τις φέτες που έμοιαζαν με πετσί.

«Πόσες θέλεις, Άνγκους;»

«Μία».

«Μόνο μία;»

«Ο Άνγκους δεν τρώει ποτέ πολύ», του θύμισε η μητέρα μου.

Ο Ρος έτρωγε σαν λύκος. Ήμουν άραγε υπερευαίσθητος που άκουγα μια ανέκφραστη σύγκριση;

Ήμουν εντελώς διαφορετικός από τον Ρος. Ο αδελφός μου ήταν μελαχρινός, ωραίος και γεροδεμένος· εγώ είχα κληρονομήσει το λυγρό ύψος της μητέρας μου και, παρότι τα μαλλιά μου δεν ήταν πορτοκαλί σαν του πατέρα μου, είχα πάρει από το δικό του πρόσωπο αρκετές φακίδες, ώστε στο σχολείο να με αποκαλούν «κοκκινομάλλα».

Ο Ρος ήταν αρχηγός στην ομάδα του ράγκμπι και της κωπηλασίας και πρόεδρος του Δεκαπενταμελούς· εμένα μου άρσε το ποδόσφαιρο και δεν ήμουν ποτέ υποψήφιος για το τέλειο κορμί. Το καλοκαίρι που τελείωσε το σχολείο, ο Ρος έπιασε δουλειά ως ναυαγοσώστης στην ανοιχτή πισίνα της γειτονιάς. Το γεγονός ότι έσωζε ζωές ήταν κάτι για το οποίο μπορούσε να καυχηθεί, σε αντίθεση μ' εμένα, που ήμουν το παραπαίδι στην κουζίνα. Όχι ότι ο Ρος έσωσε ποτέ κανέναν, αν και πολλά κορίτσια έκαναν ότι πνίγονταν με την ελπίδα να τους δώσει το φιλί της ζωής. Ο Ρος είχε πρωταγωνιστήσει στη δική του εκδοχή του *Baywatch*. Στο Γκίλφορντ.

Δεν κατάλαβα ποτέ αν η αλήθεια ήταν ότι οι γονείς μου δεν κατάφεραν καλά να κρύψουν την προφανή προτίμησή τους ή ότι πράγματι ήμουν πολύ μέτριος σε σύγκριση με τον Ρος. Ήταν κάτι για το οποίο, αν μιλούσα, θα ακουγόμουν παραπονιάρης, γι' αυτό και δεν το έκανα ποτέ, με εξαίρεση κάπου κάπου στον Μάρκου, ο οποίος γνώριζε καλά τον Ρος. Καμιά φορά κάναμε τη σκέψη ότι ίσως ήταν η αθλητική ανδρεία του εκείνο που είχε κάνει τους καθηγητές στο σχολείο τόσο πρόθυμους να κάνουν τα στραβά μάτια στις άλλες δραστηριότητές του. Ή μήπως ζούσαν κι εκείνοι με τον φόβο του; Μήπως ο Ρος και οι αυλικοί του κρατούσαν αρχείο των αξιόποινων παραπτωμάτων που διέπραττε και το προσωπικό, εκτός από τα αγόρια των μικρότερων τάξεων; Δε θα το μάθαινα ποτέ, γιατί κανείς δεν έλεγε τίποτα έστω κι ελάχιστα επικριτικό απέναντί του τώρα που είχε πεθάνει.

Μείναμε σιωπηλοί κι αρχίσαμε να μασάμε την μπριζόλα μας.

«Φαντάζομαι ότι ανυπομονείς να πας στο πανεπιστήμιο...;»
είπε η μητέρα μου.

Τόσο πολύ φαινόταν η δυσαρέσκειά μου;

Η αλήθεια ήταν ότι, παρόλο που μετρούσα τις ώρες ώσπου να τελειώσουν οι κλειστοφοβικές εκείνες διακοπές, ένιωθα και μεγάλη ανησυχία για το μέλλον. Πίστευα ότι μάλλον θα τα πήγαινα καλά στην Ιατρική, γιατί ήμουν καλός στη Βιολογία και με ενδιέφερε ο τρόπος λειτουργίας των ανθρώπων.

«Ακούγεσαι σαν γριά ψυχολόγος!» μου είχε πετάξει ο Ρος μόλις τον περασμένο Νοέμβριο, μια εποχή που τώρα ένιωθα ότι ανήκε σε κάποια άλλη ζωή, γιατί, κατά κάποιον τρόπο, ακριβώς έτσι ήταν.

Παρόλο που με κορόιδευε, ή ίσως επειδή με είχε κάνει να σκεφτώ περισσότερο, τα είχα πάει καλά στη συνέντευξη και μου είχαν προσφέρει μια θέση με τον όρο να πάρω τρία άριστα στις απολυτήριες εξετάσεις. Εγώ, όμως, δεν ένιωθα ποτέ άνετα με την ιδέα να ακολουθήσω τα βήματα του αδελφού μου. Εκείνα τα Χριστούγεννα, μάλιστα, στις διακοπές, είχα αποφασίσει να ζητήσω να καθυστερήσω κατά έναν χρόνο την έναρξη των σπουδών μου και να χρησιμοποιήσω εκείνο το διάστημα για να αποφασίσω αν ήθελα πράγματι να σπουδάσω Ιατρική.

Και τότε έγινε το ατύχημα.

Όταν γύρισα στο σχολείο, η προθεσμία των αιτήσεων κρεμόταν σαν δαμόκλειος σπάθη. Ο πατέρας μου ήταν πολύ περήφανος στη σκέψη ότι και οι δύο γιοι του θα γίνονταν γιατροί. Το να σπουδάσω Ιατρική, ή τουλάχιστον να μην αποφασίσω να μην τη σπουδάσω, ήταν ο μόνος μικρός τρόπος με τον οποίο θα μπορούσα να τον αποζημιώσω.

Την προηγούμενη μέρα, όταν τηλεφώνησα στο σχολείο για να μάθω τα αποτελέσματα των απολυτήριων εξετάσεων, όσο οι γονείς μου τριγύριζαν στον διάδρομο του ξενοδοχείου ακριβώς έξω από την πόρτα, ένα μικροσκοπικό κομμάτι μου ήλπιζε ακόμη να μου δοθεί κάποια αναστολή. Αλλά οι βαθμοί μου ήταν αρκετά καλοί.

Συνειδητοποίησα ότι δεν είχα απαντήσει στη μητέρα μου.

«Ναι, τώρα ανυπομονώ πραγματικά», τη διαβεβαίωσα.

Τουλάχιστον θα έκανα σεξ. Αν έκρινα από την εμπειρία του Ρος, οι φοιτητές της Ιατρικής δεν έκαναν άλλο πράγμα.

Η Τες και ο Γκας είναι γραφτό να είναι μαζί. Απλώς δεν έχουν γνωριστεί ακόμα. Και μπορεί να μη γνωριστούν ποτέ...

Η Τες είναι στη Φλωρεντία για τις τελευταίες ανέμελες διακοπές της προτού ξεκινήσει το πανεπιστήμιο. Μια νέα ζωή απλώνεται μπροστά της – όχι, όμως, με τον τρόπο που αυτή νομίζει.

Ο Γκας βρίσκεται επίσης στη Φλωρεντία για διακοπές με τους γονείς του. Οι ζωές τους έχουν ήδη αλλάξει αναπάντεχα και δραματικά. Ο Γκας θέλει να είναι καλός γιος, αλλά λαχταρά να δραπετεύσει και να ανακαλύψει τον πραγματικό εαυτό του.

Για μία μόνο μέρα οι δρόμοι τους διασταυρώνονται, προτού κι οι δύο επιστρέψουν στην Αγγλία.

Μέσα στα επόμενα δεκαέξι χρόνια, η ζωή κι ο έρωτας θα τους φέρουν αντιμέτωπους με εντελώς διαφορετικές προκλήσεις. Με την απόσταση και τη μοίρα να τους χωρίζουν συνεχώς, φαίνεται αδύνατο να γνωριστούν κανονικά αυτοί οι δύο... Ή μήπως όχι;

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1677-9

9 786180 116779

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 17835

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η